

L'HERÈNCIA I L'EXPERIÈNCIA

«UN CLÀSSIC DELS ESTUDIS SOBRE RELIGIÓ», ESCRIU RAÛL GARRIGASAIT A PROPÒSIT D'EL SAGRAT, DE RUDOLF OTTO. L'OBRA ES PUBLICA AQUEST NOVEMBRE PER PRIMER COP EN CATALÀ A FRAGMENTA EDITORIAL. GARRIGASAIT, RESPONSABLE DE LA TRADUCCIÓ, N'HA FET TAMBÉ EL PRÒLEG. US N'OFERIM UN AVANÇAMENT EDITORIAL.

RAÛL GARRIGASAIT
Escriptor i traductor

Després de les grans sotragades, sovint hi ha paraules que sonen més buides que mai. Llavors necessitem trobar-ne de noves o bé redescobrir el sentit de les més velles per fer justícia a la nostra experiència, i amb la renovació del llenguatge ve una sensació de comprensió i alliberament. *El sagrat*, de Rudolf Otto, ha tingut aquest efecte per a milers de lectors.

L'obra es va publicar per primera vegada en plena Gran Guerra, el 1917, a la ciutat aleshores prussiana de Breslau (avui Wrocław, dins les fronteres de Polònia). Semblava que s'acabava un món i en naixia un altre, i en certa manera el llibre responia a aquella atmosfera en el camp concret de la religió. Feia dècades que el cristianisme institucional perdia pes. Àmplies capes de la burgesia i els obrers havien adoptat una cultura secular. La fe

ja no era un fet obvi; semblava més aviat una tria individual que s'havia d'enfrontar a la possibilitat de l'absència de fe. A això encara cal afegir-hi una de les conseqüències de l'imperialisme europeu: la descoberta de certes pràctiques, en pobles llunyans i «primitius», que de seguida es van enquadrar dins la noció occidental de religió. De sobte, el fenomen religiós es presentava com una realitat molt més vasta, i alhora els conceptes propis del judaisme, el cristianisme i l'islam es revelaven inadequats per descriure els discursos i els rituals observats a l'Àfrica o a Oceania. És l'època en què es van difondre termes com ara animisme, totemisme, tabú, mana. Fins i tot la vella idea de Déu semblava massa carregada de pressupòsits.

Qualsevol europeu que s'interessés per la religió, creient o no, s'havia de replantejar a fons la seva herència cultural. Calia trobar paraules

i interpretacions que no quedessin invalidades per la pluralitat de l'experiència humana, que servissin per referir-se a les realitats d'un aborigen australià, d'un indi, d'un ibo, d'un cristià i fins i tot d'un ateu. Una de les categories que es van desplegar amb més força per intentar comprendre el fenomen religiós, en camps diversos com l'antropologia, la psicologia i la teologia, va ser la del sagrat. I, entre tots els llibres que la van explorar, el del teòleg luterà Rudolf Otto és un dels més profunds i influents. [...]

Des de les pàgines inicials, *El sagrat* deixa entreveure una relació tensa amb les grans construccions teològiques de base filosòfica. Otto les coneixia a la perfecció, i per això podia proposar amb més consciència un plantejament nou. Després d'anys d'estudis acadèmics, buscava la manera de posar en primer pla aquells elements essencials del fet religiós que es troben fora de la disciplina teològica

tradicional. Era un intent de redescobrir en el pla intel·lectual la immediatesa de l'experiència. [...]

Les articulacions conceptuals de la teologia han tingut un paper clau per a la història del dret, de la filosofia, de la ciència; de fet, constitueixen una de les bases de la racionalitat moderna. Però, a l'entendre d'Otto, la sofisticació rigorosa d'aquestes especulacions tenia un preu: amb cada increment de la racionalització s'allunyava més la vivència religiosa concreta. Quan algú que avança en silenci dins la penombra d'una església vella i guerxa veu una creu de ferro il·luminada a contraclaror i sent un no-sé-què inquietant, potser un lleu tremolor, o fins i tot quan algú sent alguna cosa semblant en un temple llunyà on no sap reconèixer cap símbol, ¿quin paper tenen els dogmes formals en aquesta sensació? ¿Què vol dir que algú, en algun moment únic de la seva vida, se senti travessat

**¿QUÈ VOL DIR
QUE ALGÚ, EN ALGUN
MOMENT ÚNIC DE LA
SEVA VIDA, SE SENTI
TRAVESSAT PER UNA
FORÇA QUE SEMBLA
SUPERIOR PERÒ QUE
NO SE SAP QUÈ ÉS?**

per una força que sembla superior però que no se sap què és? La basarda, l'admiració, l'estupor profund, ¿per què de vegades s'uneixen totes aquestes impressions d'una manera que no respon ni a la moral ni a l'estètica? Les teologies més refinades de la trinitat i la providència no ho expliquen. La raó no ho explica.

Rudolf Otto es proposa aclarir aquesta experiència, l'experiència del sagrat. I per fer-ho ha d'allunyar-se de l'argot teològic, per crear

EL SAGRAT
Sobre l'irracional en la idea del diví i la seva relació amb el racional

Rudolf Otto
Traducció de Raül Garrigasait

un llenguatge més ajustat a la vivència religiosa, universal i concreta alhora. [...]

Un segle després, algunes tensions que ja es percebien en l'època d'Otto encara s'han intensificat. Les institucions i les doctrines religioses tradicionals han continuat perdent pes, alhora que s'han difós tota mena de discursos i pràctiques que es poden englobar sota la categoria de l'espiritualitat. És com si la vida i la tradició haguessin seguit camins divergents. En aquest context, és fàcil caure en la superficialitat o enfonsar-se en una vaguetat boirosa, incapaç de tenir amb el passat una relació profunda i lliure. Qui senti aquests perills trobarà un aliat en Rudolf Otto. El seu llibre no sols pot ajudar a comprendre la intuïció humana d'allò que és totalment altre. *El sagrat* també ens mostra un camí per reconnectar la nostra experiència amb l'herència cultural que hem rebut. —